

Ninnin käpsykoulu, osa II

Sosiaalistaminen ja remmikäytös

Käppänä-lehdessä jatkuu Ninni Suhosen oppikoulu elämästä kääpiösnautserin kanssa. Tässä toisessa osassa pentu jo saatu kotiin.

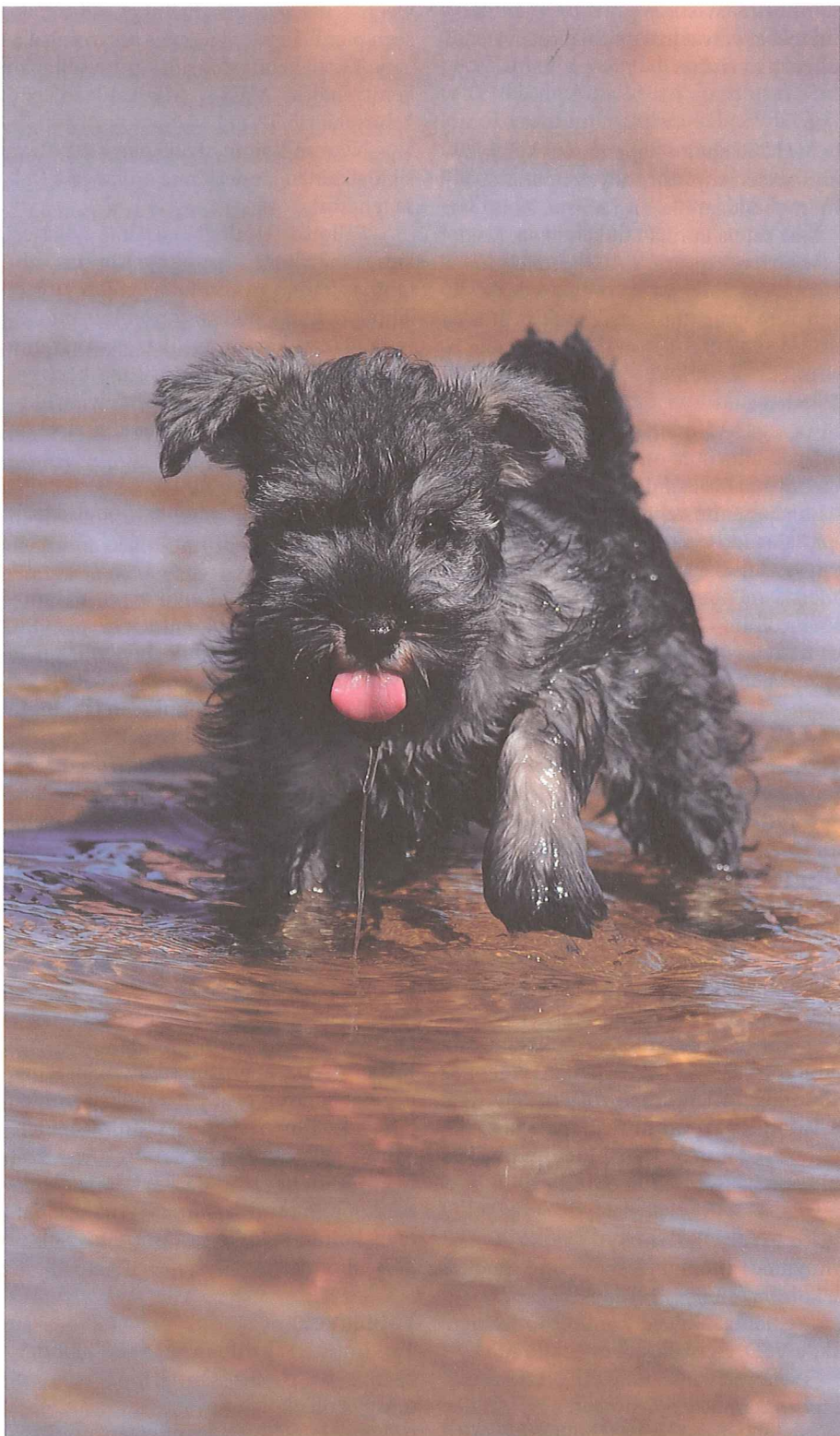
NINNI SUHONEN

Viime kirjoituksestani tuli kysymyksiä ja palautetta koskien laumavietin vahvistamista ja käppänä itsenäistä luonteenlaatua. Jos haluamme rotumme olevan itsenäinen ja omin jaloin seisova, voimmeko liiallisella koulutuksella ja kontaktin vaatimisella tappa tuon itsenäisen luonteen? Voiko laumaviettä vahvistaa liikaa ja tehdä koirasta ”kontaktikoneen”, jolla ei ole enää omaa tahtoa?

Kaikki tietysti on mahdollista. Mutta käppänä ei ole paimenkoira. Siltä puuttuu se miellyttämisenhalu, mikä paimenille on ominaista. Sen itsenäisyys pysyy vaikka opettaisimme pennulle, että kaikki tapahtuu omistajan kautta. Me emme kuitenkaan halua käyttää tätä itsenäistä luonnetta tekosyynä sille, että koira on täysin lapasesta, holtiton ja omistajan sanoille kuuro, emmehän? Koiran halu olla ja työskennellä meidän kanssa on koiran ja ihmisen välisen siteen tärkein punos. Ja ilman tätä punosta me emme kykene opettamaan pennusta yhteiskuntakelpoista, tottelevaista ja mukavaa koira. Miten lähdemme sosiaalistamaan pentua tähän yhteiskuntaan, jos meillä ei ole siihen mitään sidettä taikka kontaktia?

Mitä sosiaalistaminen oikeasti on?

Koiraoppaiden ja yleisen ajatuksen mukaan sosiaalistaminen on pennun totut-

Jasmine Lindström

tamista ympäristöön, kaikkeen siihen mihin sen aikuisena tulee sopeutua. Kirjoissa kerrotaan, että pentu sosiaalistuu ympäristöönsä parhaiten ennen 12-viikon ikää. Kasvattajat kehottavat uusia omistajia kuskaamaan pentua kaikkialle. Ja tottahan tämä kaikki on, pennulle pitää antaa kokemuksia ja elämyksiä. Pennun pitää oppia meidän ihmisten yhteiskunta ja sen säännöt.

Silti olen sitä mieltä, että tästä sosiaalistamisesta on annettu vähän vääristynyt kuva. Pennunomistajat kiireesti kiikuttavat pentua kaikenlaisiin kissanristiäisiin, toreille, juna-asemille ja kauppaeskkuksiin. Kiire ennen tuota maagista 12 viikon ikää aiheuttaa pennulle vain huimausta ja epävarmuutta. Heittäkää se kalenteri huitsiin, ja aloittakaa tähän yhteiskuntaan sopeutuminen ihan rauhassa hengittämällä, pennun kokemuksista nauttien ja pentua rauhassa tukien. Ja sitten kun pennun kanssa lähdetään elämää opettelemaan, muistetaan, että kun kontakti on alusta asti vahva, pentu kokee teidät omistajat turvana ja tukena. Silloin kun elämämeno ympärillä alkaa huimata, pentu voi tukea teihin ja tietää että maailmassa ei teidän rinnalla pahaa tapahdu.

Seuraava on kuvitteellinen esimerkki noin nelikuisesta pennusta, joka tulee

kasvattajan luokse ensimmäiseen pentutrimmaukseen. Pentua on kuljetettu mukana, sille ovat panta ja remmi tuttuja asioita, se kiskoo jo innoissaan lenkillä tutustumaan joka paikkaan ja vastaanottoliijoihin. Stokkallakin on käyty, ja autossa pentu rauhoittuu omaan häkkiinsä/turvavöihinsä. Lapsia se vähän arastaa, mutta naapurin tenavat ja kumminkaiman kaksoistytöt on istutettu usein makkararinkiin, jotta pentu tottuisi. Sisäsiisti se melkein on, kun sitä näin keväällä on useasti käytetty pissalenskeillä. Ja kunhan rokotukset ovat kunnossa, päästään koirapuistoon sosiaalistumaan muihin koiriin. Valloittava pieni ja tomera pentu!

Sitä se on siihen asti kunnes kasvattaja nostaa sen trimmipöydälle. Kampaamista se inhoaa, ja kynsiä ei oikein anna leikata, vaan puree ja räyhää. Samoin korvakarvat on sille sellainen juttu, että niitä ei vain saa nypittyä. Pöydällä oloa ei ole oikein harjoiteltu, kun ei me niihin näyttelyihin olla niin ajateltu koskaan menevämme. Muuten meillä ei ole ollut yhtään ongelmaa, mitä nyt vähän haukutaan vieraille ja pureskellaan luvottomasti kenkiä...

Sosiaalistaminen on pennun opettamista yhteiskuntakelpoiseksi. Sosiaalistaminen on tapakasvattamista, pennun opettamista kunnioittamaan sille määri-

Sosiaalistaminen on tapakasvattamista, pennun opettamista kunnioittamaan sille määritettyjä rajoja.

tettyjä rajoja. Sosiaalistaminen on paljon muuta kuin uskallusta kulkea Stokkan ihmisvilinässä. Ja koska pennun elinikä on oletettavasti enemmän kuin 12 viikkoa, ei ole mitään kiirettä juosta maailmalla nähtävyyksiä katselemaan. Sen sijaan arjen rutiineihin sosiaalistaminen, käytössääntöjen opettelu ja kaikenlaisiin hoitoimenpiteisiin tottuminen on helpointa opettaa, kun pentu on vielä henkisesti ja fyysisesti meitä heikompi. Ja tämäkin tehdään rauhassa hengittäen ja kiireettä.

Koira on laumaeläin, ja se on juuri reipästy siitä ainoasta tuntemastaan laumasta ihan vieraaseen paikkaan. Tärkeintä on nyt antaa sille tukea ja turvaa. Pennun pitää opetella uuden laumansa jäseneksi, sitä se ei syntyjään osaa. Kun pentu tulee kotiin, sille määritellään heti säännöt.

Säännöt, jotka pätevät sille niin pentuna kuin aikuisena koiranakin. Me emme voi ajatella, että koska pentu on söpö ja suloinen, se saa anteeksi asioita ja sitten vasta kun se on vanhempi, aletaan vaatia.

Ennen kuin pääsemme sosiaalistamaan pentua isoon maailmaan, meillä on melkoinen sosiaalistamissavotta ihan oman kotimme seinien sisäpuolella. Kääpiösnautserin perushoittoon kuuluu turkinhuolto. Kampaus, takkujenpoisto, korvakarvat, kynnet, hampaiden harjaus, saksilla siistiminen, kuratassujen pesu, trimmaukseen totuttaminen. Nämä EIVÄT ole asioita jotka pentu oppii äidinmaidosta tai joita koiran trimmaaja pennulle opettaa. Ne ovat kaikki tyynni omistajan tehtäviä. Koiran toki saa viedä osaavalle trimmaajalle, jos itse ei halua opetella trimmausta ja nyppimistä. On kuitenkin aina omistajan tehtävä antaa perusopetus, kun kyseessä on trimmattava rotu. Myös pennun opettaminen perheen sääntöihin, aikatauluihin ja rutiineihin on yksi sosiaalistamisen tärkeimmistä alueista, samoin yksinolon opettaminen, tapakasvatus, ruokailut, luvalliset ja luvattomat touhut kotona.

Sitten kodin ulkopuolelle. Siellä pitää oppia remmikäytös. Siellä opitaan ohittamaan kaikki ihmiset ja elukat ja polkupyörät, autot ja kaikki ainakin junaa pienemmät siivostit ja maltilla. Kaikki edellä mainittu ja moni mainitsematon asia tulee oppia, kun pentu on vielä pentu. Ei ole olemassa mitään oikeaa järjestystä, missä nämä tulisi oppia. Ne oikeasti ovat kaikki arjen asioita, jotka pennun tulee oppia heti kun se elämäämme tulee. Ja kaiken

tämän oppimisen perusta on siis se kontaktinhalu, jonka me pentuun luomme.

Sosiaalistamista siis riittää. Kuka oikeasti pitää sitä Kauppakeskuksessa pyörähtämistä ennen 12 viikon ikää jotenkin tärkeänä?

Remmikäytös

Kaikilla varmaan on mielikuva koiran täydellisestä hihnakäytöksestä? Me emme halua koirastamme remmiräyhääjää taikka hihna kireällä ja kieli sinisenä joka paikkaan sinkoilevaa lenkkikaveria. Tavoitteena on rennosti hihnan päässä kävelevä ja välinpitämättömästi vastaanantulijoihin suhtautuva reipas koira.

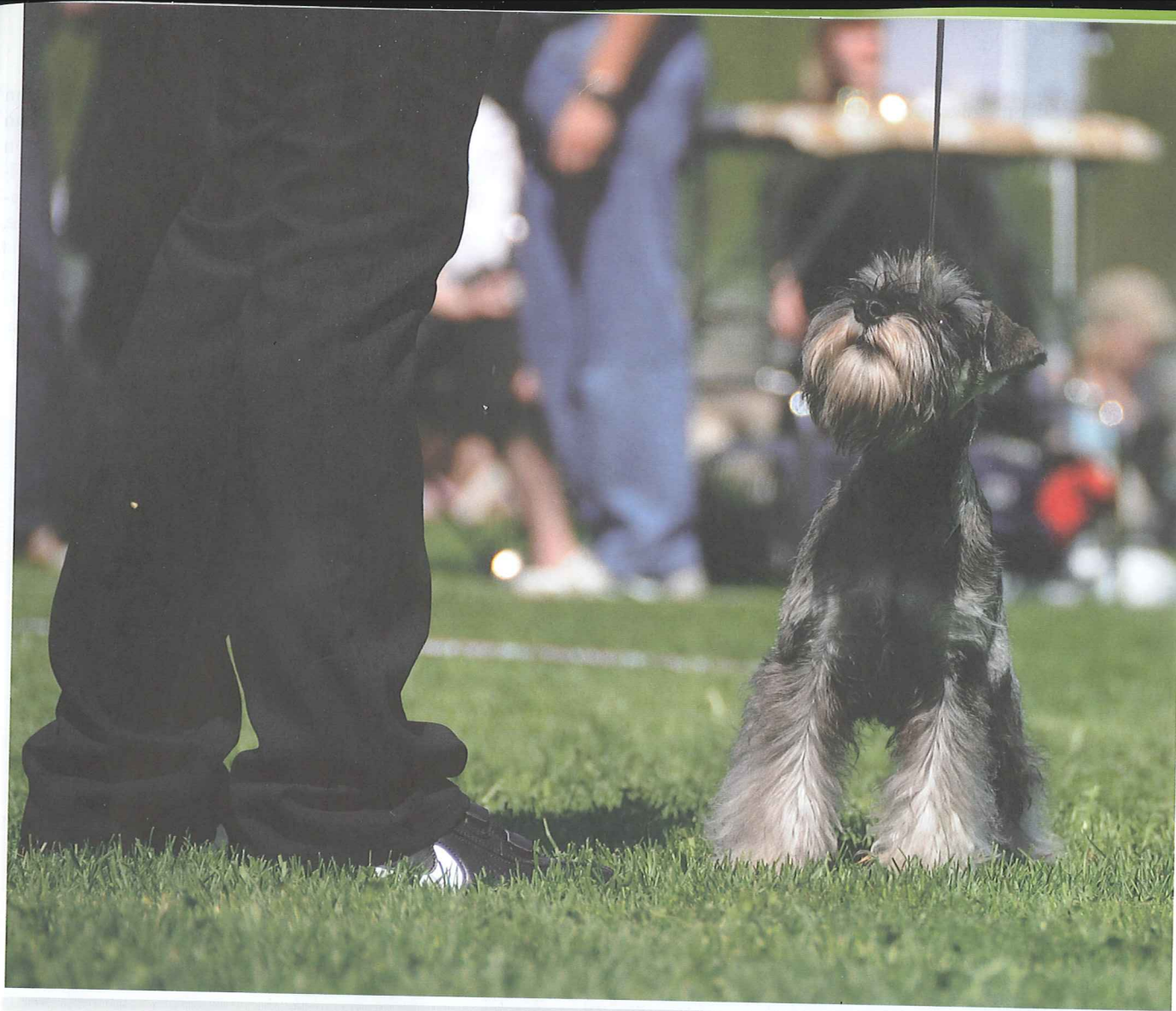
Remmikäytöstä lähdetään opettelemaan rauhassa ja paljolti pennun ehdoin. Siinä samalla sosiaalistutaan ympäröivään maailmaan. Ideaali olisi, että pentu ei tarvitsisi pantaa ja hihnaa lainkaan elämänsä ensi kuukausina. Se oppisi ilman remmiä, että omistajaa kuuluu seurata, muutoin joutuu hukkaan. Mutta koska elämme Suomen lakien mukaan, eikä juuri missään ole lupa koiraa vapaana pitää, en kerro miten asia hoidettaisiin järkevästi. Kerron miten itse opetan pentuni hihnaan. Samalla se oppii ympäristöönsä ja korostaa kontaktin tärkeyttä.

Pentu on ensin totutettu kaulapantaan. Ehkä jo siellä kasvattajan luona, mutta viimeistään, kun pentu lähtee kasvattajan luota kotimatalle kohti uutta elämää, panta laitetaan pennun kaulaan. Pennulla on niin paljon muuta hämmästeltyä, ettei joku kutittava rihma kaulassa tunnu miltään. Ja kun pentu sitten huomaa pannaan, alkaa raapia ja vinkua ja tempoa, me

kiinnitämme sen asian johonkin muuhun, esim. ruokailuun. Tai sitten vain odotamme, että pentu simahtaa, minkä pieni pentu taatusti tekee varsin pian. Vasta kun panta on itsestäänselvyys, siihen lisätään se napanuora, mitä remmiksi kutsumme.

Ja kun me sitten lähdemme ulos ensi kertaa ”remmilenkille”, remminä meillä on pitkä liina. Lipputangonaru tai ohuempi on käpsylapselle kevyt ja hyvä. Pituutta on mahdollisuuksien mukaan, kuitenkin vähintään 5 metriä. Kuitenkin rutkasti enemmän kuin normiremminä, joka on noin 2 m. Koira kannetaan turvallisuudelle alueelle, ja siellä kuljetaan siten, että remmi ei kertaakaan kiristy. Liinan ei tarvitse olla kädessä, se voi raahautua pennun perässä. Pentu saa rauhassa ja oman rohkeutensa mukaan haistella, tutkia ja ihmetellä ulkomaailmaa. Me kävelemme edellä ja pentu seuraa ja me keuhumme. Nimellä kutsutaan silloin tällöin luokse ja ratketaan onnesta ja suolletaan kehuja, kun pentu tulee. Ainoa, mistä me itse pidämme huolen, on, että pentu ei mene pidemmälle meistä kuin mihin liina riittää. Ja jos raja alkaa tulla vastaan, kutsutaan pentu luokse ja taas keuhutaan niin että pennulle ei jää epäselväksi, mikä on parasta maailmassa.

Me emme ole matkalla mihinkään tiettyyn paikkaan tai suuntaan. Pentu ei vielä tarvitse lenkkejä, se tarvitsee kontaktiharjoitusta, uusia hajuja ja kiireetöntä yhdessäoloa. Ja jos on oikein nätti ilma ja vapaapäivä, me istumme ulkona lukemassa kirjaa, ja toisella silmällä vartioimme, ettei liinan raja ylity. Nautitaan yhdessä

kivasta päivästä ilman mitään kiirettä tai vaatimusta etenemisestä. Oikeasti pentu ei tarvitse liinaa peräänsä, me tarvitsemme sen psyykkiseksi tueksi, jotta jos jotain ennalta arvaamatonta tapahtuu, emme rupea paniikissa huutamaan pentua. Liinan turvin meillä on rohkeus olla tyyniä ja rauhallisia, ja tiedämme, että pentu ei joudu hukkaan. Me tarvitsemme sen liinan, jotta oppisimme rajan, jota ei tule ylittää. Pentu on oppinut sen jo kauan ennen meitä.

Koirasta riippuen noin kerran viikossa me pätkimme liinaa lyhyemmäksi, ehkä puoli metriä tai metrin kerrallaan, ja harjoittemme pennun kutsumista ennen kuin pentu on kauempana kuin liinan pituuden meistä. Tämä ei ole pennun opettamista, vaan oman reaktiokykymme sekä kärsivällisyyden ja maltin opettelemista. Näin treenaten pentu ei ikinä tunne kurostusta kurkussaan remmin kiristyessä, vaan se on kutsun kuultuaan tullut luokse ja saanut kehua. Pennulle on vahvistettu meidän tärkeyttä, sen oma nimi on iskostunut sen päähän maailman ihanimpana asiana, ja kertaakaan meidän ei ole tarvinnut pelätä, että se juoksee karkuun tai jää auton alle tai muuten joutuu vaa-

Jin Kaakinen

ratilanteeseen. Sillä me olemme oppineet ennakoimaan.

Sama voidaan tietysti toteuttaa myös ihan normimittaisella hihnalla ihan alusta asti. Se on sitten meistä kiinni, onko se tarpeeksi pitkä, jotta ehdimme reagoida ennen kuin se kiristyy. Hihnan tarkoitus ei siis ole fyysisesti estää koiraa etenemästä. Koiralle pitää opettaa, kuinka kaukana meistä sen on lupa liikkua, oli se sitten vapaana tai remmissä.

Miksi pentu sitten niin herkästi oppii kiskomaan hihnassa? Koska se on älykäs. Se voi oppia jo kerrasta, että tempomalla haluttuun suuntaan, me siellä remmin päällä kyllä seurataan. Ihastelemme vielä typerinä, että onpa reipas pentu, kun rohkeasti haluaa kaikkeen tutustua.

Kun remmi ja sen säännöt ovat tulleet tutuiksi meille ja pennulle, lähdemme ihmisten ilmoille. Ja siellä vastaan tulee lisää sääntöjä. KAIKKI vastaantulijat ohitetaan

välinpitämättömästi. Pentu ei mene ilman lupaa moikkaamaan vastaantulijoita, vaan ne ohitetaan kuin niitä ei olisikaan. On vain omistaja, koira ja kontakti. Tämä toimii myös toisin päin. Yksikään vastaantuliija ei ilman lupaa tule pennun iholle. Meidän tehtävämme on pitää muut koirat ja ihmiset loitolla. Jos se jätetään pennun tehtäväksi, meillä on kohta remmin päässä pää punaisena karkoitushaukkua huu-tava hirviö.

Jasmine Lindström

Kohtaamiset minä opetan koiralle vastaehdollistamisella. Kun pentu näkee joltain mielenkiintoista, kehu ja palkkaan. Näin saan koiran kontaktiin, ja tällä kontaktilla me sitten pääsemme vastaantulijan ohi. Tässä meidän reaktiokykymme on taas avainroolissa. On myöhäistä kehua ja yrittää saada kontaktia, jos pentu on jo remmi pinkeänä menossa vastaan-tulijaa kohti. Eli kehu ja palkkaus HETI, kun koira kiinnittää huomion vastaantuliijaan. Jos tätä systemaattisesti tehdään, pentu oppii ajattelemaan asian siten, että

näen koiran, joka kävelee minua vastaan – ilmoitan havainnostani omistajalleni kontaktilla – saan kehut. Jos sitten vastaan tulee tuttu koira tai henkilö, jonka luokse me annamme pennulle luvan mennä, me kerromme sen sille. Ensin kehut kontaktista ja sitten omalla käskyllä (saa mennä, ole hyvä...) kerrotaan pennulle, että voit mennä moikkaamaan.

Mitä enemmän opitaan, sen pidemmälle ja sitä suurempiin väentungoksiin voimme mennä. Jos tämä alun kontaktiharjoitus ja tiettyjen sääntöjen oppiminen

on tehty pennulle tärkeäksi, ei ole paikkaa, johon emme voisi sen kanssa mennä. Helppoa, eikö? Ei, valitettavasti sitä se ei ole. Mutta oikotietä ei ole olemassa.

Nauttikaan remmilenkeistä ja kesästä! Ensi kerralla sosiaalistutaan kynsisaksiin ja muuhun tärkeään.